

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis —:— Parana

Ми України до скопу
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Ексцеленція Митрополит А. гр. Шептицький вернули з Аргентини до Півн. Америки. З дороги пишуть до Прудентополя і просять нас оголосити: щирю подяку для Всч. українського Духовенства і всего укр. населення, за щирий прием та щедрі датки для сиріт в часі візити.

Ми зі своєї сторони шлемо щирю подяку за приїзд до Бразилії та обіцяем вірно стояти при Ваших науках і просимо Бога, щоб кріпив Ваші сили і Ваші святі змагання. Також просимо о нас Українцях в Бразилії пам'ятати.

Після з'їзду.

Те, у що не хотів ніхто вірити сталося. Дні 7-9 липня об'єднали всі свідоміші наші одиниці в одну організацію, вирівняли між противними, воюючими сторонами всі непорозуміння, влили в серце кожного Українця в Бразилії незломну волю починати нову добу, нове життя, кінчити з життям стада, а починати життя зорганізованої громади.

Ми самі здивувалися, побачивши, скільки в нас дримало доброї волі, яке палило нас бажання творчої праці, якою плиткою була прірва, що нас роз'єднувала, як легко було сю прірву перескочити, які були ми схильні, до цього, щоб подати один одному

ли, сваритися між собою, навіть ненавидіти один одного — одначе, коли впаде слово: народ, ми як стій зуміємо забути урази, нехиті, ворожнечу і стати під спільний стяг, створити один єдиний боевий фронт. І це наше щасте: це ратує нас від загибелі; це наше народне судно крізь бурі наших історичних лихоліт і виносить це судно до берегів. Це дало право нашому поетови: «Не вмірає душа наша — Не вмірає воля; І неситий не виоре на дні моря поля!» І це наш найбільший скарб, якого заздують нам наші заздрі сусіди, котрі будують на основах нашої сварливої вдачі всі пляни нашого знищення.

Хто був свідком нашого конгресу, який починався під знаком

щось велике, далеко більше, як створили наші сусіди, Поляки. Є між нами своє рідне недовіре, ще покутує в нас давній гріх незорганізованості, підозрив, упереджень, байдужности — цього годі заперечити. Наглядний доказ цього мали ми у хвили, коли ходило о зібрання кількадесяти мільрейсів на телеграму між гієтми конгресу. Незвичайно болючо було дивитися, як сі гості насували капелюхи на чоло і виносилися з сали, щоб не дати якої сотні рейсів на народню ціль, будучи цієї думки, що весь тягар народньої праці падає на одних делегатів.

Одначе і це не є проявом наскізь негативним. Цей факт показує тільки, як дуже підносить в очах себе самого кожного нашого емігранта свідомість, що він є зорганізованою одиницею, що він заступає інтерес загалу. Коли всю вагу звалює тепер загал на своїх представників, то з хвилею, як не буде у нас представників, а усі будуть представниками одної ідеї з цього хвилею усі візьмуть на себе обов'язок, поділяться його тягарем, понесуть цей тягар радо, бо дасть їм свідомість сповнювання святої місії, прояснить сірість їх життя проміннем щастя сповненого обов'язку. Коли сьогодні одна місцевість, не отримавши свого представника у виділі, протестує і робить

ської еміграції. Не дивлячися на великі труднощі і перепони, не дивлячися на це, що наш конгрес дав наглядний доказ відсутности провідників, я виніс з Дорізону гарні сподівані і велику віру. Бо я найшов у Бразилії загал, котрий дасть себе провадити; я найшов добру армію, котра хоруге лиш одним: недостатію вождів. А придбати вождів далеко легше, як створити армію. І на сій армії я будую всю нашу будучину.

І в сій хвилі я відзиваюся не до армії, а до сих кількох, чи кільканайцятьох вождів.

Маєте армію, маєте добру волю загалу, маєте яке-такє зрозумінне, що треба діла, — не занехуйте нагоди! Клепайте, поки тепле, добувайте з душі загалу запал, одушевніть його до святого діла! Усі ви, духовні, учителі, свідоміші купці і хлібороби, беріть скрижалі нового завіта в руки і ідіть між сірі маси з проповідю, не зражуючися нічим, бо знайте, що боротьба з пересудами, з байдужністю і з старим вимагає великих жертв.

І знайте, що колиб гарні слова, які впали на днях 7-9 липня, осталися тільки словами, так Дамоклів меч, що висить на волоску над шиєю нашої еміграції, повалиться на сю шию неминучо і поратунку вже більше не буде. Бо це була остання спроба, спро-

серце кожного Українця в брані зилі незломну волю починати нову добу, нове життя, кінчити з життям стада, а починати життя зорганізованої громади.

Ми самі здивувалися, побачивши, скільки в нас дримало доброї волі, яке палило нас бажання творчої праці, якою плиткою була прірва, що нас роз'єднувала, як легко було сю прірву пере-скочити, які були ми склонні, до цього, щоб подати один одному руки, забути один другому це, що було досі «каменем преткновенія», якими хиткими були основи, на котрих будували ми взаємну ворожнечу, нехить, взаємні докори і приводи війни. І коли тільки впало слово про плянову, зорганізовану працю для добра загалу, зараз же забули ми всі про те, що робимо з нас непримиримих ворогів, ми як стій найшли спільну мову і договорилися до спільної платформи. Така вже наша вдача. Ми схильні більше, ніж котрий інший нарід, сіяти коромо-

вносити це судно до берегів. Це дало право нашому поетові: «Не вмірає душа наша — Не вмірає воля; І неситий не виоре на дві моря поля!» І це наш найбільший скарб, якого заздують нам наші заздрі сусіди, котрі будують на основах нашої сварливої вдачі всі пляни нашого знищення.

Хто був свідком нашого конгресу, який починався під знаком взаємного недовіря, в якому взяли участь найріжнородніші елементи з найбільш протилежних таборів, узброєні від стіп до голови до боротьби між собою і котрі тільки дожидали гасла до боротьби, і хто бачив, як піднесена до бою зброя опускалася все нижче, аж поки мечі не опинилися в покривцях і не загомонала, замість воєнної пісні, пісня мира і згоди, — цей мусів прийти до заключення, що наше положення не є таке безвихідне, що ми можемо при добрій волі створити

ставників, а усі будуть з нами одної ідеї з цього хвилею усі візьмуть на себе обов'язок, поділяться його тягарем, понесуть цей тягар радо, бо дасть їм свідомість сповнювання святої місії, прояснить сірість їх життя промінням іпастя сповненого обов'язку. Коли сьогодні одна місцевість, не отримавши свого представника у виділі, протестує і робить з цього «привід війни», то це є тільки доказом горожанської амбіції, доказом, що кождий кладе на карб своєї чести бути речником загалу, мати легітимацію на народнього робітника. Все те відраді і потішаючі прояви, все те дає запоруку, що наші змагання не є засудженими на безнадійність.

Не знаю, чи хто другий був так, як я, не лише дієвою особою, але рівночасно і глядачем, обсерватором. І я зробив помічення, які зробили мене оптимістом відносно будиччини нашої бразилій-

ми, з байлужністю і з старим вимагає великих жертв. І знайте, що колиб гарні слова, які впали на днях 7-9 липня, осталися тільки словами, так Дамоклів меч, що висить на волоску над шиєю нашої еміграції, повалиться на сю шию неминучо і поратунку вже більше не буде. Бо це була остання спроба, спроба потапаючого, котрий хапається стебла, щоб не потонути, і тримаючи це стебло, пливе останніми силами до берега визволення і життя. Не виривайте-ж з рук потапаючого цього спасенного стебла; витягніть його на цьому стеблі до берега!

Я вірю, що ви це зробите! Ви мене в цьому пересвідчили на протязі цих незабутніх доріжних днів. Спасибіг вам за це!

Кінчу цей мій лист, писаний прихалцем на моїй вандрівці серед ваших симпатичних осель, котрі стоять перед моїми

Андр. Чайківський

16)

Козацька помста

Оповідання з козацької старовини

(Конець.)

— Я тепер пан цього замку й майна гукнув Остап виправившись. — Прикликати сюди Маршалка цього замку, розв'язати всіх панів і привести сюди. Козаки розбрелися.

— От ватажок наш штуку втяв, хто такого сподівався? Та що воно ще буде? — говорили між собою, розгинаючи панам пута на руках.

Привели до Остапа старого наляканого маршалка. Шляхта походилася.

— Пізнадай мене й завсвідкуй перед шляхтою, хто я такий.

Маршалок уже чув, що тут спокійно, Він поглянув Остапові за вухо й сказав:

— Свідкую перед Богом та ясновельможними панами, що це є ясновельможний Станіслав Овруцький, пан цього замку який кілька літ тому загинув. Пізнаю його по отсім знаку, по сій червоній плямі.

Шляхта дуже здивувалася,

А, може, й це ще нащось придасться, говорив Карпо, виймаючи з гаманця золотий крестик.

Маршалок подивився на хрестика:

— Так воно справді.

— Слухайте тепер мене, гукав Остап, ви, пани й пані, не лякайтесь нічого. Нікому й волос з голови не може впасти. Ви гості цього замку й мої. Вам мої товариші, належить окуп воєнний за отсех бранців. Беріть усе золото, срібло, яке знайдете в цім замку, це вам вистарчить, а їх не займайте — я вас прошу. Мені цього не треба. Я ваш товариш в долі й недолі до смерти. Беріть усе! Ви, пани, збирайтесь зараз в ранці з своїми статками, бо поки сонце на пів день з цього замку зостанеться руїна. Людською кривдою він ставився нехай пропаде! ... — Нуте, хлопці, прикликати мені всіх Красноставчан! Вже дніє на дворі. — Їм я теж маю дещо сказати.

На дворі розвиднілося. Світла взамку блідли ...

— Є тут між вами який реєнт? — питає Остап панів ...

Виступив старий шляхтич.

— Пийши, пане, грамоту, що я, Станіслав Овруцький, пан цього замку й усіх сіл до того приналежних, усім моїм підданам даю на вічні часи волю. Знімаю з них панщину й усікі повинности,

а за те, що вони стільки літ на мого батька й діда працювали, віддаю їм на власність усе землю з лісами, рілями й ставами, що, що тепер мають, і яка належала до економії. — Усе напиши докладно, аби людям погому не було клопоту.

Поки спорядили грамоту, Остап звелів виносити все багатство на замкове подвір'я. Усе те припало на добичу козакам. Пани-шляхта дуже були раді, що вийшли з цілою шкурою, збирали мерщій свою мізерію й виїздили з замку. Вже стало ясно на дворі, як походилися Красноставчани на замок. з початку боялися якої біди, та, бачучи козаків заспокоїлися.

Остап вийшов на ганок і звелів реєнтові прочитати грамоту. Люде не могли з дива отямитись, що воно таке сталося. Народ дуже зрадив.

— Тепер у мене прохання до вас, люде добрі. Усе що тут є, то ваше. Та я вас ще прошу, не проклинайте мого батька та помоліться за його душу, простіть його так, як хочете, щоб Господи просив вам на страшнім суді.

Остап зворушений зійшов по ступнях на подвір'я й тут обняв першого діла, якого стрів і поцілував. Се був Прокин Верета. Він справся на шалицю — руки й ноги у нього тряслись.

— Народ став плакати з радістю:

— Нуте, хлопці, гукав Остап. Я й забув. Пошукати мені десь у льоху того шляхтича, якого вчора замкнули за правдиве слово.

Народ кинувся шукати. Слуги зараз показали. За хвилинку вивели звязаного Ярчевського.

Він, коли дізнався, що тут сталося, дуже зрадив і обняв Остапа.

— Спасибі, пане брате, — таким ділом змиєш усі гріхи твого нещасливого батька якому езуїти розум загьмили.

— Еге-ж! а де езуїт, славний капелян?

— Ого! Йому одному не повелось, говорив оден козак. Його зразу повісили.

— Тепер ідіть собі, люде добрі, до дому — привітайте від мене своїх жінок та діток. — грамоту віддаю вашій старшині громадській ...

— Грамоту треба занести до актів, каже реєнт.

— Роби, як знаєш, аби добре було й по закону. А тепер, хлопці, прошу вас зруйнують це прокляте кубло, щоб не зосталося й камня на камені. Я вже не пан його, а простий козак, ваш товариш. Тепер ти, батьку отамани приказуй далі.

Карпо розпорядивсь, як треба. Навантажили вози усяким добром. Замок згорів, а решту поруйнували, підпаливши порох в льохах. Козаки, відпочивши між Красноставчанами, помандрували на Січ.

очима на все, пригадкою: Не забувайте про ваше зобов'язання, яке ви сложили в обличчю всеї нашої еміграції, бо це зобов'язання святе! Кінчу словами того, котрий з ваших безкровних братів за океаном зробив армію героїв, словами:

«До відважних світ належить.
К чорту боязнь навесну!
Кров і труд ось тут здвигне нам
Нову, кращу вітчину!»

Порто Унію, 15. VII. 1922 р.

П. Карманський.

Ірландські відносини в Галичині.

Перед процесом Федака.

Польська Агенція Телеграфічна повідомляє: „Федакови й товаришам уже доручено акт обжаловання. Степан Ярослав Федак обжалований за злочин наміреного (usi'owanego) вбивства на особі начальника держави (Пісудського) й воеводи Грабовського крім того за злочин державної зради з § 58, доконаний організованим тайним товариством, що мали на меті викликання домашньої війни в Польщі. Франц Стик, Дмитро Паліїв, Остап Коберський, Василь Коберський і Михайло Матчак обжаловані за співучасть в наміренім убийстві і в державній зраді. Дальше, Богдан Гнатевич, Петро Яремчук, Віктор Голубовський, Михайло Тофан, Остап Горобійовський, Іван Білецький і Євген Зибликевич обжаловані за державну зраду. Оборонці, які іменем обжалованих мають до вісьмох днів висловитися, чи приймають обжаловання, заявили що дадуть відповідь у вівторок (20. червня прим. Ред. „У. П.“), бо мусять порозумітися з своїми товаришами з провінції. Коли оборонці не внеслиби спротиву, розправа малаб відбутися з кінцем червня с. р., в противнім випадку аж в осени. Акт обжаловання виготовлений в польській та українській мові обіймає 100

оправдати цілорічне проволіканне слідства, з другого боку наложити на обжалованих якнайострійшу кару.

В процесі Федака судити будуть не тільки 13 молодих, ідейних дітей українського народу; се буде один з моментів історичної боротьби між українським і польським народом. Сьогодні судять польські окупанти Українців — завтра може картина змінитися і в ролі суддів станути український нарід.

Справа, в ім'я якої Федак стріляв дня 25. вересня 1921 р. — се справа цілого українського народу Галичини. Тому процес Федака й товаришів відібеться голосним відгомном в кожній українській хаті і в кожній груді.

На Федака дивиться український нарід як на свого представника й героя і дальше тортурованне його в тюрмі вважає кривдою всеї нації. Сей процес не є відірваним фактом. Він відбувається на тлі страшних знущань польських окупантів над українською нацією, котра протестує проти них безнастанно не тільки словом, але вже й ділом. Ірландські методи боротьби на Галицькій Землі вже зачалися, а Польща доливає тільки оливи до вогню.

Розуміється, нігде в світі нема Українця, котрий процес Федака вважавби судом. Се звичайне насильство над тим, який обстоював не тільки права свого народу, але й міжнародні договори та витворений ними правний стан. Галичина — се країна Польщі ніким не признана й тому про якунебудь „державну зраду“ її горожан супроти Польщі може говорити тільки безсоромно нахабний наїздник.

Зраненне т. зв. воеводи Грабовського се протест і оборона проти них, що нищить фізично, матеріально і морально міліонове населення української землі. Засуд Федака не бувби нічим іншим, як дальшим тортурованнем полоненого, бо українській нарід з Польщею досі мира не заключив.

Справа Федака не наша...

селян з тогож села і всіх їх відставлено до в'язниці окружного карного суду при вул. Баторія, звідки мають відповідати за злочин насильства і бунту.

Вшехноляки.

На засіданню варшавського союму посол Заморські і тов. внесли інтерпеляцію в справі „гайдамацького нищення польських осель“ у Східній Галичині. В гусятинському повіті „в осени невідомі й невисліджені справники спалили кількнайцять фільварків“. Знову польські кольтоністи почали удержувати анонімні погрози в селах: Чабарівці, Суходіл, Нижборг і Васильківці. Не висліджено ні одного винownika. Наслідком цього кольтоністи починають масово покидати свої оселі, а нові наслідком страху не прибувають. Інтерпелянти приписують це — „українським агітаторам“ і жадають: 1) щоби Полякам, підпалюваним невідомими злочинцями, польський уряд платив повне відшкодування, 2) щоби „на просторах Східної Галичини, загрожених ворожою для держави і польскости агітацією гайдамацтва“ була збільшена поліція, а в околицях найбільше загрожених був заведений виїмковий стан.

Мабуть також тому тепер наславно до Галичини десятки тисяч військ які грабують населення.

Нова данина.

Залізничники службовці в Ковлі на Волині обтяжені однопроцентом щомісячним податком на збудовання римокатолицького польського костела в Ковлі. Податок цей змушені платити й Українці службовці православної віри.

ЗІ СВІТА.

Як польські людовці хочуть поладнати справу Східної Галичини.

На великому вічу польських людовців, яке відбулося у Львові дня 5. червня ц. р. при участі

вицькі банди перейшли польську границю і напали на територію Польщі; побоюються, що дуже легко може то довести до вибуху війни. Польське правительство вислало енергічний протест до Москви.

Ціла литовсько-большевицька границя є театром численних боїв поміж литовськими відділами і большевицькими бандами, які стали непокоїти литовську границю. Одна велика большевицька банда побитві з литовським військом схоронилася на лотишському територію і там продовжує рабунки і морди. Вислано на місце військо з Лібави.

Японія відкликає військо зі Сибіру.

Як сповіщає японська телеграфічна агенція, японське міністерство порішило відкликати військо зі Сибіру. Дата відкликання війська буде оголошена по цім, як рішення потвердить коронна рада.

Франція забирає від Німеччини „відшкодування“.

Американський торговельний представник в Парижі, Дж. Д. Ботлер, повідомив американське міністерство торгівлі про те, які бізнеси робить Франція на „відшкодування“ яке одержує від Німеччини.

На основі версальського мирого договору Німеччина доставила досі Франції 25 міліонів метричних тон угля. За се Франція відчислила Німеччині з „відшкодування“ 1,498,228,000 франків. Але вона продала се угле за 2,633,263 франки і так заробила на німецькому „відшкодування“ 1,144,035,000 франків, яких розуміється, не відписала з німецького „відшкодування“

В царській кухні варять фасолю для голодних дітей

Бувший царський кухар Пішків тепер варить фасолю в Американській кухні для голодних дітей

Коли оборонці не внеслиби стротиву, росправа малаб відбутися з кінцем червня с. р., в противнім випадку аж в осени. Акт обжаловання виготовлений в польській та українській мові обіймає 100 сторін битого друку.

Степан Федак і товариші сидять у львівській тюрмі вже 9 місяців, бо атентат на Грабовського відбувся, як відомо, дня 25. вересня 1921. Повних 9 місяців працювала польська Теміда над актом обжаловання! Мимо заяви Степана перед слідчим судією, що його атентат був вимірений і доконаний на воєводу Грабовського як „протест проти того, що з нами виробляють“, за насильства польських окупантів над українським народом Східної Галичини, з окрема за їх варварське поведенне супроти української академічної молоді — ляцькі судді обжаловують Федака також за замах на Пилсудського. І для скріплення доказу вини обжалованого і його товаришів акт обжаловання до „злочину замаху“ додає ще другий „злочин державної зради“ з § 58 австр. карного закона. Так, начеб Східна Галичина була частиною Польщі, а Степан Федак і товариші були горожанами польської республіки! Судді польського окупанта у Східній Галичині не тільки переходять до дневного порядку над природними правами і змаганнями українського народу, але і глузують з міжнародних мирових договорів і постанов. Ще покажется, якою понукою кермували ляцькі судді, ділячи обжалованих на дві категорії, одних підтягаючи під двочленний „злочин“ Федака, другим закидаючи тільки державну зраду. Ляхам хочеться за всяку ціну сконструувати заговор, щоб з одного боку

Карпо передав ватагу найстаршому сотникові, а сам з Остапом поїхав у ліс, у балку, поклонитися могилі не забутого діда Охріма та навідатися до Максима.

КОНЕЦЬ

дака не бувби нічим далшим тортурованнем полоненого, бо українській нарід з Польщею досі мира не заключив.

Справа Федака не наша домашня, а міжнародня. Його акт і процес проти нього і його товаришів доказує перед цілим світом що відносини нашого краю неполаднані, що край не спацифікований, що населенне ані не думає погодитися з польськими наїздниками, хоч як сього Полякам бажалосьби. Процес проти Федака й товаришів се проречистий доказ польських брехонь перед світом про згогу і спокій у краю. І тому він являється грімким апелем до сумління провідних мужів Антанти, щоб уже раз вирішила справу сх.-галицької державности!

З під польського ярма.

Туртури.

В селі Свитязів, повіт Сокаль коли населення було в церкві, польські кольоністи без усякого дозволу зі сторони громадської зверхности заняли громадську канцелярію мнимо в цілі закладання якоїсь читальні. Тому, що зробили це безправно і без дозволу зі сторони громади, кількох хлопців, вийшовши з церкви, прогналі їх з громадського уряду.

Другого дня, це є 5. травня, два жандарми з місцевого постерунку поліції, а саме Повольни і Кремпач арештували місцевих селян: Луця Кошика, Гринька Бульбака, Івана Журовського, і Грицька Катанюка і скувавши у заліза, посадили у пивниці хати, де міститься постерунок поліції, а в якій (пивниці) постійно стоїть по коліна вода.

Колиж рідня арештованих прийшла на постерунок з плачем і проханням помістити де инде арештованих, тому що в цій пивниці мусять сидіти в воді, арештовано і засаджено до того льоху ще дальших селян, а саме Онуфра Войтка, Гриня Никіна, Дмитра Калюгу, Прокіпа Микитюка, Івана Никіна, Пилипа Войтка, і Лаха, а на другий день арештовано ще дальше сімох

На великому вічу польських мовців, яке відбулося у Львові дня 5. червня ц. р. при участі всіх великих менерів партії, посол Бриль порушуючу справу Східної Галичини сказав таке:

„Ріжниць між інтересами польських і українських селян нема тому потрібно спільно працювати для добра спільно заселеного краю. Хочемо дати Українцям повні права культури та розвитку під умовою сповнення принятих тих самих громадських обовязків“.

Дуже мізерна концепція розвязки важної проблеми, з якою вийшов новий „державний муж“, дідич Бриль, що під маскою людовця хоче ловити українських селян.

В резолюції людовці стверджують що коли йде о Східну Галичину, то вона належить до Польщі і вони не віддадуть її ніколи.

Військова німецька місія в Росії.

Французські військові круги виявляють велике занепокоєнне по причині, що німецька військова місія поїхала до Москви. На чолі цієї місії стоїть полковник Бавев, головний помічник генерала Людендорфа, а дальше в її склад входять полковник Генца і Стінес.

Французські мілітаристи заявляють що німецька місія поїхала до Москви в цілі переведення оглядин більшевицької армії. Се німецьке правительство зділало щоб переконатися, чи оплатиться входити з Росією у військовий союз.

Розстріл робітників у Києві.

З числа 40 робітників, яких було заарештовано в Києві підчас святкування першого травня, за протест проти свята в той час, коли міліони людей гинуть від голоду, — 22 звільнено, 12 відправлено до концентраційного табору і 6 розстріляно.

Розстріл мотивувався ворожими виступами проти Совітської влади. Большевицькі банди починають нападати.

Тут викликала велике занепокоєнне вість, що численні больше-

тепер варить фасоллю в американській кухні для голодних дітей яку щойно отворено в царській палаті в Царському Селі біля Петрограду. Крім кухаря в кухні працюють також і другі послугачі з царської кухні.

З царської кухні що днини дістає обіди 3,000 дітей.

Пилсудському кажуть, що він дістане великі гроші з Америки

Польський дневник „Газета поранна“ доносить що начальні Польщі, маршалок Пилсудський одідичив в Америці великий маєток.

Газета пише, що колись тому якийсь Ернест Пилсудський виїмав до Америки, де розпочав будівельний бізнес, але скоро помер в Бостоні.

Він, пише газета, лишив маєток який тепер виносить 50 мільонів долярів. За ним не впоминалися жадні спадкоємці, аж тепер майно малоби припасти маршалкови Пилсудському.

Маршалок Пилсудський, котрий же дуже скромно, тепер нагла ставби великим мільонером в Польщі де за 50 мільонів долярів дістає би 60 біліонів (мільярдів) польських марок.

Замітка. — Американські часописі зазначають, що в Бостоні нема жадного рекорду про такий спадок, яким польська газета в Варшаві наділила Пилсудського.

Економічне заведбання в Волині

Ні один край, що є тепер під Польщею не потерпів так економічно від війни як Волинь. Місцями (повіт ровенський, острогський) гірше як Галичина. Потерпіли селяне і поміщики. Але уряд польський навіть не думає вести якусь акцію щоби відбудувати знищений війною край. Навпаки стягає масово кольоністів, при чім в першій міру фаворитує польських старшин. Також не дістають одинокі австрійські українські організації, які є кооперативи.

В посліднім часі почали Волинь

добачувати, що самотній вихід з цієї ситуації, це самоорганізованість власних сил на взір Галичини. Межі Галичиною а Волиню навязано тісний контакт і нині Волинь глядить тільки на Галичину. Агенти Петлюри мали тільки короткий час поле до агітації, коли наступив брутальний утиск польських властей — мусіли покинути свою роботу, бо Волинці зрозуміли, що їхня доля скована нерозривно з Галичиною.

Найновіші вісти

В Польщі, як зачувати, не великі гаразди. Сам найяснейший Нілсудський подався до димісії. Одним словом — криза в Польщі неаби яка. Большевики вкортці дадуть раду та улічать німечну Польщу. В се не вірять тільки редактори з «Люду».

В Туреччині переслідують християн. Пишуть часописи, що там вже наступили часи Нерона.

В Росії страшно переслідують не тільки тих, що спротивлялись віддаванню всяких дібр церковних большевикам, але також і сих, котрі важились учити релігії в школах.

В Ірландії знова поветала борба між військом а повстанцями.

Ходить чутка що уряд італійський вже підписав з Ватиканом мирну угоду.

Пишуть часописи, що в останніх часах шаліли страшні бурі на морю адриатицьким, котрі много шкоди нароби.

З Бразилії.

Хамам з «Люду».

Це, що пишуть в ч. 30. «Люду», що спіткало редактора «Праці» — є цілком неправдиве, підле, негідне людини, котра се пише. Протівно, се показує, що ся

З Риму доносять, що Св. Отець Пій XI. висилає своїх представників на торжество 100-літної річниці незалежності Бразилії.

Вісти з „Українського Союзу“ в Бразилії.

ЗАПОЖЕННЯ Т-ВА „УКР. СЮЗ“ в НОВА ГАЛІСІЯ — ПРУДЕНТОПОЛІС.

Дня 30. липня с. р. відбулись збори на лінії Нова Галісія в Прудентополи. На зборах здав звіт з укр. з'їзду в Дорізоні і вияснив статут о. Евстахій Турковид ЧСВВ.

До товариства «Український Союз» записалось 25 членів. До виділу увійшли: п. Семен Опацький голова, Блажко Ціхоцький заступник, Павло Музика секретар, Теодор Кулинич скарбник, Вас. Кароліус і Мих. Горбатий виділові, Іван Лабяк і Михайло Ваврів контрольори.

ПОЗІР! — УКРАЇНЦІ З ЕСПЕРАНСИ І ОКОЛИЦІ!

Дня 6. с. м. в неділю — зараз по Службі Божій — відбудуться збори під голим небом на площі біля церкви. Збори збудуться в цілі засновання товариства «Український Союз», тому просимо взяти в них як найчисельнішу участь.

З українського з'їзду в Дорізоні.

До останніх днів бразилійські Українці жили життєм незорганізованим; кожна оселя була чимось замкненим в собі та звичайно дуже мало знала про життя другої, навіть сусідньої оселі. — І хоч кращі та свідоміші одиниці почували конечність об'єднання української еміграції у Бразилії та потребу скоординовання їх сил, їх лякала звичайно велич задачі, яка станула перед ними, наколиб вони, приступили до конкретної праці на цім поді.

п. Іван Кучма; з Порто Унійов: п. Петро Мазуришин; з Круз Машадо: п. Іван Присяжнюк; з Каразіньо: п. Павло Куц, п. Захар Повідайко; з Вера Гварані: п. Яків Хандога, п. Григорій Жук; з Гважувіри: п. Григорій Партика, п. Максим Когут; з Жангади: п. Прокіп Якубів, п. Федір Любий; з Нової Галичини: п. Іван Білінський; з Антоніо Кандідо: п. Стефан Кобилянський; з Рошо Ройз: п. Корнило Матвійчук, п. Ілько Станкевич; з Антоніо Ребоусас: п. Кость Одрецький; з Лєгру: п. Водяний.

Не прислали делегатів оселі: Антоніо Олінто, Трейс Баррас, Марцеліна, і Ітапара.

Окрім названих делегатів брав участь в народах з рішачим голосом представник преси о. Е. Турковид ЧСВВ.

Після провірення повноважних делегатів, забрав голос предсідник, п. Карманський і вичерпуючо представив завдання з'їзду, а особливо его головну ціль, утворення української всенародньої організації у Бразилії. Відтак приступив до читання статута майбутньої організації; після цього статута згадана організація виглядала ось як: організація приймає назву «Український Союз у Бразилії». Завданням «Українського Союзу у Бразилії» являється зорганізування української еміграції у Бразилії, збереження її при українським народі, піднесення її так під оглядом моральним як і матеріальним, та систематична праця на просвітнім та господарчим поли серед української еміграції у Бразилії. Найважливішими середниками для здійснення найменшої програми булоб основання всілякого рода курсів для учителів, основання української бурси основання гуртівні кооперативної, а на кінець відчити та реферати. Очевидно, по всіх укр. оселях основуються філії «У. С. у Б.» котрі ведуть працю на місци. Найвищим органом У. С. у Б. являється Головна Рада із 3-ох директорів, генерального секретаря, генерального скарбника і 3-ох віді-

відбулись в громадській хаті, побіч церкви, в присутності значного числа людей. Предсідателем зборів вибрано Врп. о. О. Ананевича, який довшою промовою розпочав збори. В своїй бесіді представив конечність такого товариства і заохотив до витревалости в розпочатому ділі. Відтак забрав голос п. Іван Присяжнюк, представив звіт з великих зборів в Дорізоні і горячими словами взивав присутних до основання товариства. Одноголосно прийнято внесок про засновання тогож товариства і зараз заряджено вписи в члени. Приступило 49 членів, в тім числі також кілька жінок. Вписані члени зложили зараз вписове по 2\$000 і приступили тайним голосуванням до вибору заряду товариства. Вибрано головою п. Пилипа Кухара, заступником п. Івана Присяжнюка, касієром п. Петра Сидора, писарем п. Василя Гупал, контрольорами і радниками п. Августина Багрія і п. Василя Пилипика. Новий заряд обняв зараз урядованне і з великим запалом взявся до праці. Всі піднесені на душі з великою надією на лучшу будучність, розійшлись домів.

Товариство се має назву: «Українське товариство ім. Евгена Петрушевича». Ціль його єсть ширити народну свідомість і просвіту між українськими поселенцями в Круз Машадо.

Сходина до читальні мають відбуватися в кожду неділю і свята від год. пів до 12-ої до 2-ої.

Час щоби наші Українці у тій забутій Круз Машаді взяли до праці всіми силами і на тім народнім поли.

Іван присяжнюк,
секретар.

Оголошення.

КУПУЙТЕ СВІЖЕ НАСІННЯ!

Коли хочете покласти кінець наріканням, що насіння не кільчаються а притім заощадити собі час і гроші, то купіть собі потрібного вам насіння у складі Михайла

З Бразилії.

Хамам з «Люду».

Це, що пишуть в ч. 30. «Люду», що спіткало редактора «Праці» — є цілком неправдиве, підле, негідне людини, котра се пише. Протівно, се показує, що ся стеклість справді тепер опанувала не лиш самого редактора з «Люду», але й також гр... дописувателя з Прудентополя.

Читаючи «Працю», кожний бачить, що все відповідає своїй цілі; протівно-ж, коли читаємо «Люд», то бачимо, що її редагують і до неї дописують люди умово хорі та стеклі.

Замість вишукувати місце для українського редактора і сповняти обовязок любви ближнього, то радимо: вишукайте в Кракові місце і для себе, пане Редактор і для свого співробітника з Прудентополя, а тоді не лиш сповните обовязок любви ближнього, але передовсім обовязок любви братньої.

Календар «Праці» на рік 1923 почався друкувати. Колиб комітет, чи виділ товариства якоїсь оселі бажавби мати фотографію в календарі, то просимо слати, однак під тим услівем, що кошта вироблення кліші мусять собі сами оплатити.

В диєцезальнім семінарі в Куритибі основано при великім торжестві лівню стрілецьку. В торжестві брав участь і п. президент паранський.

Опозиційна партія, котра наробила тільки крику і лиха після виборів на президента републики, не тільки що втихла, але упала цілковито. Всі тепер стали по стороні п. Дра Артура Бернардеса.

На торжество обходу 100-літньої річниці независимости бразилійської републики, приїжджають до Бразилії члени бувшої цісарської родини бразилійської.

же мало знала протівно, а на кінець очевидно, по всіх укр. оселі та свідоміщі одиниці почували конечність об'єднання української еміграції у Бразилії та потребу скоординування їх сил, їх лякала звичайно велич задачі, яка станулаб перед ними, наколиб вони, приступили до конкретної праці на цім поли. — Однаковож в послідних часах пекуча потреба організації та об'єднання відсувала на чим раз то дальший плян всі майбутні труднощі і перепони. — В такім часі дало нам небо, а краще сказати Галицьке правительство, проф. Петра Карманського. Він об'їхавши всі українські оселі, всюди зорганізував опінію і наслідком его праці була атмосфера запально сприяюча з'їздові; він зумів спровадити на спільні наради найріжнороднійші елементи, а як пізніше показалось довести до згоди і гармонії між ними та до повного взаємно-зрозуміння.

Так дня 7. VIII з'їхались в Дорізоні представники цілої бразилійської України. Рано відбулась панихида за Українців, поляглих у визвольній боротьбі; о год. 2 по полудни велика шкільна саля в Дорізоні заповнилась уповажненими делегатами всеї української еміграції у Бразилії. З'їзд отворив проф. П. Карманський та по довшій промові завізвав до вибрання президії з'їзду, до котрої одноголосно вибрано: предсідником п. Карманського, заступником предсідника о. Е. Турковида ЧСВВ. секретаром п. Кобилянського і Козаня. По тім приступлено до провірення повновластий поодиноких делегатів. Склад їх був ось який: З Прудентополя: о. Маркіян Шкірпан, п. Семен Кукурудза, п. Василь Угрин, п. Григорій Матвійко; з Дорізону: п. Антін Фірман, п. Максим Шафранський, п. Прокіп Білик; з Куритиби: п. Йосиф Гук, п. Григорій Тадра; з Іваї: п. Григорій Козань, п. Ілько Питльованців, п. Павло Подолян; з Марешаль Маллет: о. Петро Процьків, п. Іван Занько, п. Олекса Шеремета; з Ірасеми: п. Василь Гевко, п. Олекса Таланчук, п. Кушнір; з Іраті міста: п. Володимир Козакевич, п. Микита Доняк; з Іраті кольонії: п. Олекса Луценко — Васілевський; з Унійов да Вікторія:

тивно, а на кінець очевидно, по всіх укр. оселі та свідоміщі одиниці почували конечність об'єднання української еміграції у Бразилії та потребу скоординування їх сил, їх лякала звичайно велич задачі, яка станулаб перед ними, наколиб вони, приступили до конкретної праці на цім поли. — Однаковож в послідних часах пекуча потреба організації та об'єднання відсувала на чим раз то дальший плян всі майбутні труднощі і перепони. — В такім часі дало нам небо, а краще сказати Галицьке правительство, проф. Петра Карманського. Він об'їхавши всі українські оселі, всюди зорганізував опінію і наслідком его праці була атмосфера запально сприяюча з'їздові; він зумів спровадити на спільні наради найріжнороднійші елементи, а як пізніше показалось довести до згоди і гармонії між ними та до повного взаємно-зрозуміння.

Іх фонди Союзу призбируються із вписового котре виносить 5\$000 та місячних членських вкладок у висоті 1\$000; з цих грошей половина лишається на місцеві потреби філії а половина переходить до каси центральної управи.

Після прочитання статута обговорювано кожню точку з осібна. В дискусії перший забрав голос о. Петрицький та поставив два внесення: 1) щоб статут обговорила точніше лише осібно до цього вибрана підкомісія а не пляном з'їзду, 2) щоб утворено третю секцію господарчу. В дискусії над цими внесеннями взяли участь: п. Карманський кількакратно, о. Процьків та п. Куц. При голосованню внесення о. Петрицького не перейшли. Дальше розвинено щирю дискусію на тему власного органу Союзу. Тут забрали голос: п. Карманський п. Кобилянський, о. Турковид о. Шкірпан, та п. Куц. В цій справі не запали ніякі конкретні рішення в виду цього, що «Праця» ставляється дуже прихильно до акції У. С. у Б. та основання нового органу булоб зайвим, а поки що й неможливим.

Після цього о год. 7-40 вечер наради відложено до слідуячого дня.

(Далі буде.)

Допись.

КРУЗ МАШАДО.

Хвальна Редакціє «Праці»! Просимо помістити допись з нашої кольонії про заложенне товариства.

За почином кількох свідомих одиниць з поміж наших Українців — скликав п. Пилип Кухар всіх Українців на перші загальні збори в неділю дня 16. липня. Збори

КУПУЙТЕ СВИЖЕ НАСІННЯ

Коли хочете покласти кінець наріканням, що насіння не кільчаться а притім заощадити собі час і гроші, то купіть собі потрібного вам насіння у складі Михайла Іванкова. Він справджує з Європи що 6 місяців свіже, найлучшої якості насіння, як: капусти, бураків, моркви, і інші.

Панове Купці! Хочете набути доброго і свіжого насіння для своїх фрегейзів, а притім мати значний зиск, так приходіть сейчас, або пишіть по цінник на адресу: **Miguel Iwankiw, Prudentopolis, Paraná.** 24—34

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! В Дорізоні можете купити по догідній ціні 4 льоти з помешканнем, котре надаєсь на венду. Бажаючий купити най зголоситься до **Николи Стельмашука** в Дорізоні.

ВАЖНЕ!

Отсею дорогою подаю до відома усім моїм довжникам, що день 15. вересня с. р. назначаю як послідний речинець до віддання довгів. Тому прошу спішитися, бо в прогивному случаю буду змушений віддати справу до судового полагодження.

ФЕЛІКС СЛІВАК

Прудентополіс, 25. липня 1922.

Cirurgião — Dentista

BELMIRO DE OLIVEIRA

Prudentopolis

Paraná

Цей дентист — хірург, який перебувати-ме лише через короткий час у Прудентополи, рве зуби без болю, виконує всякі роботи дентистичні, як: чищення зубів, пльомбовання, вставляване штучних і т. д. а все по цінах уміркованих.

Користайте проте з нагоди!

НАЙЛУЧШЕ ПИВО

ВИРОБЛЯЄ

Cervejaria

„Cruzeiro“

Подаєсь до відома, що купуєсь також ячмінь.

Curityba — Paraná с. р. 180

66)

Кривава книга

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІИ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

Там лежать тисячі морців, що чекають на трудячу руку польського хлопа. На цих просторах можуть повстати і зацвісти колись великі польські села!

Ухвалена польським соймом земельна реформа з 10. липня 1919 р. не вловила загалу польських політичних партій. Посол Заморський пише, що треба двірські обшари Східної Галичини розparcelювати поміж сирозаджених зі заходу селян, та перевести цим способом колонізацію, щоби вона скріпила польщину української частини Галичини, яка була і повинна остати польською. Він домагається, щоби польське правительство узнало Східну Галичину за перший колонізаційний терен, в якому двірські обшари мусять бути розparcelювані виключно лише поміж польських хлопів.

Союз обшарників «Звйонзек Земян», який веде широко закроену колонізаційну роботу, видав відозву до селян зі заходу, вербуючи їх до панських фільварків в українські повіти: Калущ. Рогатин, Чортків, Рава Руська, Мостиска.

Від 14. вересня 1919 р. продаж двірської землі без призову колонізаційного уряду у Варшаві, згідно Краєвої Комісії у Львові, є недозволена і на будуче узнана неважною без такого призову.

VIII. ПОШИРЮВАННЯ БРЕХОНЬ І ЗАКРИВАННЯ ПРАВДИ.

Щоби оправдати у публичній opinii свої звірства і насильства і піддержати завзяття в польській суспільності супроти Українців та заходити її до походу на Східну Галичину, на Холмщину і на Волинь, щоби далше, не лише перед світом оправдати цей грабіжницький похід, але і парижську конференцію обдурити і спонукати її до уділення Полякам мандату до походу на Східну Галичину, буцім-то для привернення там «ладу», пустили Поляки в рух в цілій заграничній пресі і крім цього в денунціаторських писемках до Парижа, цілу машину брехонь та клявет про «більшевизм» Українців, про «безпорядки» в краю, про «знушання» Українців.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
Костя Одрецького
В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА.

Один з найбільших і найстарших склепів в цілім муніципію Іраті.

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — фазенда; залізо; знаряди домашні, кухонні, і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

НАПИТКИ РІЖНОРОДНІ. — СКУПОВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі товари. Капелюхи, стрільні артикули, окраси зі золота як: брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Konstantino Odreckyi.
Antonio Rebouças — Paraná.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: «СВІЙ ДО СВОГО!»

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді-би себе звільнити від війська повинні заздальгить виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекрементами удавайтесь до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: «Свій до свого з всіми потребами!»

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА
у Прудентополі

Містить усіякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерії, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи соломяні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфума, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прабори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб. свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рідкозварної.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібно до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші іш одутка хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольній Іраті.

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капелюшкових, купую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guaçuvíra

Paraná

Теодора Шнира

ПЕРША І НАЙСТАРША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

посідає на складі все, що входить в т. з. Seccos e Molhados а іменно: різнородної якості полотна, фазенти і армаріньос, хустки, коци, капелюхи, касеміри, готові убраня, начиня кухоні, рільничі знаряди, всілякі обувя так для муців як для жінок, різні річі з римарських і ковальських виробів. Має також все на складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту, сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таной, але міцної мов оковита, горівки, а скінчивши на дорогих винах. — Купую все і продаю все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто пам'ятайте на клич: «Свій до свого!» Тому не оминайте свого котрий не раз з Вами ділив добре і зле і не в однім помагав.

ALFREDO SCENYER
Estação de Camicela
cal. Antonio Olynto.

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насіне лєну і конопель. як також прядиво лєняне і конопельне. Одно кильо насіня є лєну платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте і кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

риту і спонукати її до уділення кам мандату до походу на Східну Галичину, буцім-то для повернення там «ладу», пустили Поляки в рух в цілій заграничній пресі і крім цього в денунціаторських письмах до Парижа, цілу машину брехонь та кливет про «більшевиам» Українців, про «безпорядки» в краю, про «знування» Українців над Поляками та про мнїмі звірства української армії, яку заедно нятнували іменем гайдамацьких банд. Ціла польська преса була щоденно переповнена видуманими вістками про ці мнїмі звірства, розбої, погроми та знущання «гайдамацької дичі» над «бідними і безборонними» Поляками.

Брехнями і кливетами осягнули Поляки свою ціль, підбурили цілу польську суспільність проти Українців, а антанту спонукали до цього, що вона дала Полякам дозвол зайняти цілу Східну Галичину аж по Збруч і уділила їм мандату до введення в окупованій території польської цивільної управи. Завдяки моральній і матеріяльній підмозі антанти, Поляки стали газдувати на нашій землі як необмежені деспоти.

З цілого моря брехонь виберемо для ілюстрації лише кілька:

1. З початком падолиста 1918 р. Поляки здобувши Перемишль приарештували і інтернували кількасот Українців. На інтервенцію голози Української Національної Ради в Перемишлі домагався звільнення інтернованих покликуючися на це, що Українці в часі своєї влади не інтернували нікого, заявила Польська Національна Рада, що була рішена увільнити інтернованих але супроти тривожної вісти, поленої газеткою «Ілюстровани Курієр Цодзенни», що Українці повісили на окопах у Львові 72 Поляків, вони мусіли звільнення інтернованих Українців в Перемишлі здержати та хоч ця вістка показалася простою витумкою, — інтернованих Українців не випущено але відіслано до Домбя у табор полонених. (Свідок К.)

(Далі буде)

PHARMACIA POPULAR

— de —

O. Santos Pacheco

Prudentopolis

Paraná

Великий склад дрогерії і хемічних продуктів. Можна набути різні ліки гомеопатичні та інші ліки на різні хороби.

Ціни догідні.

біт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начине кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завсїгди: хміль, олій до ф:рб. свїчки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, рїж, цукор, фарина кукурузяна і мандькова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індії.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонїїні.

Wasilio W. Witovycz

Prudentopolis

Paraná

BEVAM AS CERVEJAS

da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica

Lusitana

Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритиба, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більд, Вода Столова, Жєнжібре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Мали, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насїне ячменю за контрактом і продаємо вибиране насїне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економїчні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.
Купую герву-мате і інші щ одутка хліборобські.

В разї потреби винаймаює власна фіра до Прудентополя і кольїїї Іратї.

Пишїть:
Theodor Schneider
Paraná
Portão
Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усїм Українцям в Іратї і подальших околиць товари нашого склепу, який є завсїгди заосмотрений в рїжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залїзя, начине кухонне і прочї знаряди рїльничї.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольонїїальні.

Випродаж гуртовна і деталїчна.

Для пп. Каросників кукурузи і сїчки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфїчна „Kozak“ — Paraná

Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє рїжнородні цукорки рїжного смаку і зовнішної форми.

Досї у Паранї не було української фабрики цукорків а коли она істнує від двох місяцїв спїшїть з замовленнями. По цукорки пишїть і голосїтєся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибї.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ

Маємо на складї рїжнородні товари, як: фазенда, армарїньо — начине, кухонне, напитки краєві і заграничні, залїзо і всякі продукта споживчі.

Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завсїгди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de João Kutchna

Rua Vidzconde e Nacar — União da Victoria — Paran

Печатня оо. Василян в Прудентополи